

СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Сосновська Ірина Миколаївна аспірант Сумського Національного аграрного університета, асистент кафедри економіки

Підприємство являється основним елементом економіки держави, який відіграє важливу роль в її функціонуванні. Належний рівень розвитку підприємницької діяльності, конкурентоспроможність різних підприємств, їх фінансовий стан, продумана політика ціноутворення забезпечує позиції держави на світовому ринку. Тому, на даному історичному етапі, коли більшість українських підприємств працюють у нестабільному економічному та політичному середовищі та переживають глибокий спад виробництва, питання про забезпечення їх економічної безпеки є як ніколи актуальним.

Аналіз багатьох публікацій та досліджень вчених-економістів показав, що немає єдиного підходу до визначення поняття економічної безпеки. З позиції багатьох поглядів на трактування поняття, необхідно відмітити, що економічна безпека нерозривно пов'язана з такими категоріями як:

- інтереси (національні, державні, індивідуальні, корпоративні, суспільні та ін.);
- стійкість (національної економіки, економічного розвитку, соціально-економічної системи тощо);
- незалежність (економіки від зовнішніх ринків, вироблення національної економічної стратегії без зовнішнього впливу);
- захист (діяльності підприємств, кожного громадянина, держави від зовнішніх негативних чинників).

З огляду на вищезазначене пропонуємо власне визначення даного поняття: на нашу думку, економічна безпека – це стан стійкого розвитку економічної системи, при якому економіка здатна вирішувати такі завдання, як забезпечення незалежності національної економіки та суверенітету країни, ефективне задоволення матеріальних потреб та інтересів особи, суспільства, суб'єктів господарювання, підтримка необхідного рівня соціальної та політичної стабільності суспільства, ефективний захист внутрішніх і зовнішніх ринків, захист усіх форм власності та забезпечення достатніх умов для ефективної діяльності підприємств, нейтралізація впливу на економіку кримінальних структур тощо.

Забезпечення економічної безпеки підприємства агропромислової галузі є важливим фактором його стабільного функціонування. Формування системи економічної безпеки являється важким процесом, який проходить в декілька етапів: спочатку вивчається специфіка підприємства, його розміри, яку частку ринка воно займає; моніторинг внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, виявлення та вивчення загроз; оцінка рівня економічної безпеки підприємства; аналіз зібраної інформації; впровадження сформованої системи на підприємстві.

Чітко сформована система економічної безпеки підприємства забезпечує комплекс заходів, які мають на меті захистити підприємство від негативного впливу ззовні та допоможуть керівникам швидко зорієнтуватись в умовах невизначеності і загроз.

Саме поняття системи економічної безпеки підприємства передбачає ефективне використання його ресурсів, що забезпечувало б стабільне функціонування підприємства на теперішньому етапі та стійкий розвиток у майбутньому. Для забезпечення економічної безпеки підприємство використовує всю сукупність своїх корпоративних ресурсів – таких чинників бізнесу, які використовуються власниками та менеджерами підприємства для досягнення його цілей [1].

Систему економічної безпеки підприємства можна визначити як взає- мов'язану сукупність спеціальних структур, засобів, методів і заходів, які забезпечують безпеку бізнесу від внутрішніх і зовнішніх загроз. У цьому контексті систему можна охарактеризувати комплексом управлінських, страхових, правових, економічних, охоронних, режимних, судово- правових та інших заходів із захисту бізнесу від незаконних посягань, мі- німізації або уникнення матеріальних та інших утрат [2].

Треба зауважити, що система економічної безпеки не є загальною для всіх підприємств, вона має бути унікальною, індивідуальною, залежно від особливостей кожного підприємства. Але вона має бути ефективною і базуватися на таких принципах: первинність господарського законодавства під час забезпечення економічної безпеки підприємства; збалансованість фінансових інтересів підприємства в особі його власників, керівництва, окремих підрозділів і персоналу; необхідність постійного моніторингу реальних і потенційних ризиків економічної безпеки підприємства; необхідність розробки методології планування на підприємстві затвердження та реалізації стратегії забезпечення економічної безпеки діяльності підприємства; відповідність заходів щодо забезпечення економічної безпеки стратегічній меті і завдань підприємства; своєчасність розробки і здійснення заходів з попередження ризиків економічної безпеки та власних фінансових інтересів підприємства; необхідність організаційного і методичного оформлення підсистеми економічної безпеки тощо [3].

На нашу думку, при формуванні системи економічної безпеки агропромислового підприємства необхідно додати ще такі принципи, як принцип оперативності - здатність системи швидко реагувати на загрозливі фактори внутрішнього і зовнішнього середовища, принцип безперервності - здатність постійно захищати підприємство від небажаних факторів і принцип обґрунтованості витрат на усунення загроз. Дотримуючись цих принципів при управлінні економічною безпекою підприємства, можливо домогтися підвищення ефективності роботи системи.

Отже, головною метою системи економічної безпеки підприємства є попередження кризових ситуацій та впливу негативних факторів на діяльність підприємства. Чітко сформована система економічної безпеки забезпечить сталий розвиток, примноження прибутку підприємства, високий рівень конкурентоспроможності продукції; достатню інформаційну безпеку підприємства, збереження комерційних таємниць; своєчасне реагування та уникнення кризових ситуацій.

Список літератури

1. Гончаренко Л.П., Куценко Е.С. Управление безопасностью: Учеб. пособие. – М.: КНОРУС, 2005. – 272 с.
2. Коробчинський, О. Л. Методика формування системи економічної безпеки підприємства [Текст] / О. Л. Коробчинський // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 4. – С. 41-45
3. Мартюшева Л.С. Фінансова безпека підприємств [Текст]: конспект лекцій / Л.С. Мартюшева, Т.Б. Кузенко, О.Ю. Литовченко. — Харків: Вид-во ХНЕУ, 2008. — 140 с